

Специфіка спілкування в торгівлі проявляється також у тому, що всі перераховані вище особливості взаємодії продавця і покупця можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки. Пояснюється це певними умовами взаємодії, а також яке виховання та культура самих продавців.

Виходячи з цього, можна зробити висновки, що мистецтво спілкування продавців з покупцями є одним з основних чинників підвищення рівня продажів в торгівлі. Тому удосконалення системи обслуговування споживачів є першочерговим завданням стратегічного розвитку підприємства [1].

Список використаних джерел:

1. Величко Л. А. Управління мотивацією праці на підприємствах сфери обслуговування / Л. А. Величко, О. П. Величко // Сучасні трансформації організаційно-економічного механізму менеджменту та логістики суб'єктів підприємництва в системі економічної безпеки України / за заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Гринько. – Дніпро: Біла К.О., 2017. – С. 120–128.
2. Управління розвитком трудового потенціалу: моногр./ В. М. Гриньова, М. М. Новікова, М. С. Бриль та ін. – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2009. – 264 с.
3. Репев А. П. Трудные продажи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repiev.ru/articles/Difficult-Sales.htm>
4. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку: колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. – Дніпро : Біла К. О., 2018. – 400 с.

К. е. н. Олійник Т. І., Карапетян А. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Наявність протиріч між торговельною політикою та системою стійкого екологічно безпечного розвитку економіки є однією з найгостріших проблем розвитку світового господарства. Досягнення необхідного для нормального функціонування суспільства рівня екологізації є неможливим без виробленні спільних напрямів екологічної політики при здійсненні торговельних відносин. Сучасне багатостороннє екологічне регулювання включає систему міждержав-

них організацій, природоохоронних угод, а також ряд фінансових механізмів, що сприяють виконанню договірних зобов'язань в цій сфері. Важлива роль у регулюванні зазначених процесів належить міждержавним організаціям, серед яких необхідно відмітити, передусім, установи системи ООН.

На міжнародному рівні природоохоронні аспекти є частиною превалюючої більшості міжнародних домовленостей. Поглиблення міжнародного регулювання має свій прояв в розширенні переліку домовленостей та сфер, які вони охоплюють, підвищенні рівня контролю за реалізацією екологічних угод. Так, в структурі Світової організації торгівлі (СОТ) з моменту створення функціонує Комітет з питань торгівлі і охорони довкілля, головною метою якого є встановлення взаємозв'язків між торговельною діяльністю і довкіллям, співвідношення між положеннями міжнародних природоохоронних угод і нормами СОТ, розробка необхідних заходів у разі виникнення міжнародних суперечок. Крім того, з моменту створення до сфери діяльності СОТ включені екологічні питання, що стосуються міжнародної торгівлі. У документах цієї організації разом з необхідністю стійкого економічного зростання підкреслюється важливість досягнення екологічних цілей, що відповідають потребам економічного розвитку. Світовою організацією торгівлі були розроблені рекомендації і зміни в системі міжнародної торгівлі, які відповідають відкритому, справедливому і позбавленому дискримінації характеру розвитку торговельної взаємодії [2].

До найбільш значимих документів, спрямованих на вирішення глобальних екологічних проблем варто віднести також Монреальський протокол 1987 року, що передбачає зниження світового виробництва фреонів і Кіотський протокол 1997 року, спрямований на зменшення викидів вуглекислого газу та встановлення обов'язкових кількісних показників відносно емісії таких газів для розвинутих країн з визначенням індивідуальної квоти на зменшення викидів. Це має вирішальне значення для екологізації, оскільки за прогнозом ЮНЕП, до 2050 року очікується збільшення виробництва в усіх країнах світу в цілому в 4 рази і одночасно збільшення в 2,5 рази викидів в атмосферу вуглекислого газу [3].

На регіональному рівні практично всі економічні об'єднання містять положення або окремі домовленості щодо співпраці в сфері охорони довкілля. Угоди припускають різні підходи до екологічної співпраці залежно від рівня розвитку країн членів, ступеня розвитку їх інтегрованості, інституціональної бази та інших чинників. Важлива роль в цьому належить Європейському союзу, який, зокрема, є ініціатором укладання і реалізації домовленостей за рішенням найбільш масштабної глобальної проблеми – зміни клімату, а також ряду інших екологічних проблем [4].

Разом з цим, зазначене регулювання має істотні недоліки, що чинять перешкоди для вирішення глобальних екологічних проблем. До них слід віднести наступні. По перше, багатосторонні екологічні організації та угоди мають фрагментарний характер, функціонують недостатньо скоординовано й не забезпечені фінансуванням належного рівня. По-друге, значна кількість міжнародних угод не є обов'язковими для виконання, в них відсутні механізми контролю і вирішення суперечок. В зв'язку з цим необхідно відмітити, що досягнення поставлених цілей щодо забезпечення екологічних підходів до розвитку світової торгівлі вимагає реалізації наступних заходів: міжнародної гармонізації національних природоохоронних екологічних норм і стандартів; спільної розробки й реалізації міждержавних програм і проектів в сфері природокористування; застосування загальних принципів стимулювання діяльності екологічного спрямування, а також міжнародних санкцій за порушення природоохоронного законодавства.

Загострення глобальної проблеми захисту довкілля від негативних впливів, спричинених, зокрема, розвитком торговельних відносин, призводить до необхідності розробки заходів, спрямованих не лише на захист довкілля окремої країни, але й на захист екологічних активів, якими користується людство, наприклад озонового шару, кліматичної системи. Для досягнення своїх цілей у цій сфері розвинуті країни світу та держави, що розвиваються, використовують систему торговельних заходів екологічного спрямування, успіх яких значною мірою залежить від обсягу засобів, які можуть бути для цього виділені. У високо

розвинутих країнах частка природоохоронних витрат в структурі ВВП зазвичай коливається в межах від 1 до 1,5%. В цілому, річний обіг ринку природоохоронних технологій досягає сьогодні майже 1 трлн. дол. і продовжує зростати [5]. Збільшується кількість компаній по виробництву очисного і природоохоронного устаткування, альтернативних джерел енергії, моніторингу і проведення екологічної експертизи.

Таким чином, світовий попит продовжує трансформуватися у напрямі екологізації, що є об'єктивним та закономірним, на нашу думку, процесом.

В цілому, важко дійти однозначного висновку відносно позитивної або негативної дії лібералізації торговельних відносин на стан довкілля окремої країни. Одним із наслідків зростання і розширення зовнішньоторговельних відносин для держави може стати вплив екологічних ризиків, пов'язаних з імпортом товарів. Так, наприклад, окремими країнами введені торговельні правила, що забороняють або контролюють імпорт небезпечних відходів або генетично моди організмів.

Взаємодія між чинниками, що сприяють лібералізації торгівлі та захисту довкілля, може привести або до синергії, або до конфлікту, залежно від того, як регулюються зазначені відносини. Тому природоохоронні заходи в сфері торгівлі можуть бути реалізовані в різних формах. Серед них варто виділити екологічні податки, екологічні субсидії, екологічні технічні стандарти, заборони на торгівлю і карантини, екологічне маркування.

Важливе значення в цьому зв'язку має також функціонування еколого економічних регіонів або зон стійкого розвитку. Більшість з них розташована в розвинутих країнах на унікальних, екологічно значимих територіях (гірські території, території зі сприятливим кліматом, рекреаційними можливостями). Йдеться про території, на яких здійснюється експериментальна апробація нового господарського механізму раціонального природокористування і безпечного збалансованого стійкого розвитку. Важливою відмінністю таких територій від інших видів спеціальних економічних зон є характер здійснюваної тут підприємницької діяльності, оскільки вони спеціалізуються на таких видах людської активності, які не руйнують і не забруднюють природне середовище.

Варто зауважити, що на розвиток екосистем впливають наступні основні чинники: рівень споживання; техніко-технологічне навантаження виробництва на природні комплекси; чисельність населення. Стан екологічної складової розвитку країн світу різниться, зокрема, в залежності від рівня їх економічного розвитку. Зважаючи на це, американськими екологом П. Ерліхом і фізиком Дж. Холдреном запропонована формула антропогенної дії на довкілля. На їх думку складовими такого впливу є населення, добробут, технології [1, с. 435]. Далі завдяки зростанню економіки, її структурно-технологічних ресурсозберігаючих змін, поширенню екологічно чистих технологій, переходу до постіндустріальної стадії розвитку з пріоритетами в сфері інформаційних технологій і сфері послуг екологічна дія починає знижуватися.

У розвинутих країнах з урахуванням вимог екології приймаються рішення про обмеження імпорту, використовуються нетарифні бар'єри у вигляді спеціальних технічних стандартів, спеціальне маркування товарів, що підтверджують їх екологічну чистоту. Для країн, що розвиваються, це створює перешкоди, що ускладнюють розвиток їх експорту. Труднощі виникають також через відсутність відповідної інформації про екологічні вимоги, що висувуються до товару на окремих товарних ринках.

Подальший закономірний розвиток торговельної взаємодії вимагає врахування в діяльності її суб'єктів екологічної складової. Серед основних тенденцій екологізації торговельних відносин слід виділити зростання взаємозалежності національних економік та активізацію міжнародних ініціатив багатьма державами і регіональними угрупованнями; консолідацію зусиль країн світу щодо спільної реалізації міжнародної екологічної політики; розширення співпраці багатосторонніх організацій у сфері охорони довкілля; посилення взаємодії ТНК, міжнародних асоціацій і неурядових організацій, які відіграють важливу роль в міжнародній співпраці в цьому напрямі.

Список використаних джерел:

1. Ehrlich P. Ecoscience: Population. Resources. Environment / Paul R. Ehrlich, Anne H. Ehrlich, John P. Holdren. – San Francisco : W. H. Freeman and company. – 1977. – 1052 p.

2. Экологическая регламентация международной торговли и задачи ВТО [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=173>
3. План выполнения решений Всемирной встречи на высшем уровне по устойчивому развитию [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.un.org/ru/events/pastevents/pdf/plan_wssd.pdf
4. Писаренко С. М. Механізм регулювання еколого-економічного розвитку країн членів ЄС / С. М. Писаренко // Стратегічні пріоритети. – 2007. – № 3 (4). – С. 119–120.
5. Экологические товары и услуги: переговоры в рамках ВТО [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://trade.ecoaccord.org/bridges/0411/6.htm>.
6. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку: колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. – Дніпро : Біла К. О., 2018. – 400 с.

Погрібний Р. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ЕЛЕКТРОННА ЛОГІСТИКА
ТА ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ В УКРАЇНІ:
СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

За останні 50 років комп'ютерні технології зазнали значних змін. Можливість використовувати комп'ютерні ресурси сприяла переходу обміну інформації на новий рівень. Розвиток інформаційних технологій вплинув на появу нових напрямків в економіці. Одним з них є електронна логістика. За електронну логістику прийнято вважати управління електронними потоками інформації шляхом використання інформаційно-телекомунікаційних систем на мікро-, мезо-, та макроекономічному рівнях. Основним завданням електронної логістики є підвищення ефективності ресурсного забезпечення та вирішення питань щодо пошуку, аналізу, передачі та зберігання інформації у електронному вигляді.

Електронна логістика направлена на вирішення наступних питань:

- доставка товарів, які потрібні для стабільної роботи компанії;
- розподіл готової продукції для певних споживачів;
- просування на ринку певного продукту;
- пошук нових постачальників, партнерів та клієнтів.